

Universitatea Tehnică a Moldovei

CADRUL DE REGLEMENTARE A PIETEI DE ASIGURĂRI

Student: Gadjim Nicolae

**Coordonator: Baltaga Ecaterina
doctor în drept,
conferențiar universitar**

Chișinău, 2022

ADNOTARE

Numele, prenumele: Gadjin Nicolae

Titlu: Cadrul de reglementare a pieței de asigurări

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, 15 subcapitole, concluzii și recomandări, bibliografie

Cuvinte cheie: asigurare, asigurat, asigurator, directivă, legea asigurărilor, asigurare obligatorie, asigurare facultativă

Problematica studiului constă în fundamentarea științifică a cadrului de reglementare a pieței de asigurări la nivel european și Republica Moldova. Studiarea și determinarea rolului asigurărilor în economia statului, impactul pozitiv al asigurărilor asupra societății.

Obiective: analiza etapele de instituire și oportunitățile de dezvoltare a asigurărilor la nivel internațional; determinarea premiselor și condițiilor de dezvoltare legislativă a sectorului de asigurări al UE (1970-2000); identificarea reglementărilor legislative al UE în asigurări perioada anilor 2001-2022; analiza sistemul european de supraveghere financiară în asigurări; stabilirea cadrului normativ în sectorului de asigurări al Republicii Moldova; analiza tabloul pieței de asigurări din Republica Moldova și impactul acesteia asupra stabilității financiare a statului; identificarea unor categorii de asigurări de pe piața financiară a Republicii Moldova; determinarea concluziilor finale.

Metode aplicate la realizarea cercetării. În vederea realizării scopului trasat, au fost aplicate un șir de metode ca: metoda dialectică, prin care s-a accentuat aspectele teoretice și doctrinare privind sistemul de asigurări; metoda analizei și sintezei prin care s-au conturat toate aspectele doctrinare și legislative ale asigurărilor în UE și Republica Moldova; metoda comparativă prin care s-a analizat indicatorii de bază ce caracterizează asigurările în Republica Moldova precum și alte aspecte legate de acestea în aspect comparativ cu alte state străine; metoda descriptivă, prin care s-a descris amănunțit reglementările din domeniul asigurărilor la nivel internațional, UE și Republica Moldova.

Rezultatul concret obținut: în urma efectuării analizei cadrului juridic al pieței de asigurări a fost elaborată o lucrare unică cu un conținut respectiv, unde s-au cercetat multilateral procedurile de instituire a asigurărilor în lume, modul de reglementare a asigurărilor în Republica Moldova și în aspect comparativ cu alte state străine. Totodată, s-a conturat părerea autorului vis-a-vis de problemele actuale cu care se confruntă domeniul asigurărilor în Republica Moldova și oportunitățile de dezvoltare a sectorului.

ANNOTATION

Name, first name: Gadjin Nicolae

Title: The regulatory framework of the insurance market

Structure of the work: introduction, 4 chapters, 15 subchapters, conclusions and recommendations, bibliography

Keywords: insurance, insured, insurer, directive, insurance law, mandatory insurance, optional insurance

The issue of the study consists in the scientific substantiation of the regulatory framework of the insurance market at the European level and the Republic of Moldova. Studying and determining the role of insurance in the state economy, the positive impact of insurance on society.

Objectives: analyze the stages of establishment and the opportunities for the development of insurance at the international level; determining the premises and conditions of legislative development of the EU insurance sector (1970-2000); identification of EU legislative regulations in insurance for the period 2001-2022; analyze the European system of financial supervision in insurance; establishing the regulatory framework in the insurance sector of the Republic of Moldova; analyze the picture of the insurance market in the Republic of Moldova and its impact on the financial stability of the state; identification of some insurance categories on the financial market of the Republic of Moldova; determining the final conclusions.

Methods applied to the research. In order to achieve the stated goal, a series of methods were applied, such as: the dialectical method, which emphasized the theoretical and doctrinal aspects regarding the insurance system; the method of analysis and synthesis through which all the doctrinal and legislative aspects of insurance in the EU and the Republic of Moldova were outlined; the comparative method by which the basic indicators characterizing insurance in the Republic of Moldova were analyzed as well as other aspects related to them compared to other foreign countries; the descriptive method, through which the regulations in the field of insurance at the international level, the EU and the Republic of Moldova were described in detail.

The concrete result obtained: following the analysis of the legal framework of the insurance market, a unique work was developed with a respective content, where the procedures for establishing insurance in the world, the mode of insurance regulation in the Republic of Moldova and the aspect compared to other foreign countries. At the same time, the author's opinion was outlined vis-a-vis the current problems faced by the insurance sector in the Republic of Moldova and the opportunities for the development of the sector.

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR.....	12
INTRODUCERE.....	13
1. ROLUL ASIGURĂRILOR ÎN CREȘTEREA ECONOMICĂ SI PROSPERITATE LA NIVEL INTERNAȚIONAL.....	16
1.1. Apariția și etapele de instituire a asigurărilor la nivel internațional.....	16
1.2. Evoluția sectorului asigurărilor în noile state independente CSI din fosta Uniune	23
1.3. Oportunități de dezvoltare a sectorului de asigurări în lume.....	27
2. PIAȚA ASIGURĂRILOR ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ.....	31
2.1. Sectorul de asigurări al Uniunii Europene perioada anilor 1970-2000.....	31
2.2. Reglementări legislative al UE în asigurări perioada anilor 2001-2022.....	35
2.3. Sistemul european de supraveghere financiară în asigurări.....	44
3. SISTEMUL DE ASIGURĂRI ÎN REPUBLICA MOLDOVA.....	50
3.1. Evoluția cadrului normativ în sectorului de asigurări al Republicii Moldova.....	50
3.2. Analiza tabloul pieței de asigurări din Republica Moldova și impactul acesteia asupra stabilității financiare a statului.....	55
4. DOMENIUL ASIGURĂRILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA.....	61
4.1. Asigurarea de răspundere civilă.....	61
4.1.1. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (asigurarea față de terți).....	64
4.1.2. Asigurarea de răspundere civilă în baza polițelor internaționale „Carte Verde”.....	67
4.1.3. Asigurarea răspunderii civile a transportatorilor față de călători (ARCTC).....	70
4.1.4. Asigurarea facultativă a mijloacelor de transport auto (CASCO și CARGO).....	71
4.1.5. Asigurarea de răspundere profesională.....	75
4.2. Asigurării obligatorii de asistență medicală.....	78
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	85
BIBLIOGRAFIE.....	87
ANEXE.....	94

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei. Importanța asigurărilor în economia modernă este de necontestat. Asigurarea a devenit o necesitate pentru activitatea de afaceri. Totodată, asigurările servesc un larg interes public, dincolo de rolul său în protecția acesteia a unei mari părți a bunurilor din patrimoniul statului.

Un șir de schimbări politice și economice care au avut loc în perioada celor de peste treizeci de ani au adus la necesitatea dezvoltării unei piețe active și eficiente de asigurări în Republica Moldova. Piața națională de asigurări ale Republicii Moldova se află la etapa actuală într-un proces de constituire. Procesul de promovare a reformelor economice au impus întreprinderile și organizațiile de stat, cât și cele municipale că trebuie să-și garanteze individual protecția prin asigurare. Aceste motive au fost condiționate și de faptul că, formele de asistență financiară în Republica Moldova, care au fost asigurate de diverse fonduri publice, existente până la moment, actualmente nu mai pot fi aplicate.

Necesitatea de protejare prin asigurare a persoanelor fizice și persoanelor juridice crește din an în an. Aceasta a condiționat necesitatea extinderii pe piață națională a unei game de produse de asigurări, care ar garanta asigurarea intereselor patrimoniale ale persoanelor fizice și juridice, asigurându-le o protecție satisfăcătoare împotriva diferitelor riscuri.

Companiile de asigurări sunt apreciate pentru asigurarea stabilității sistemelor financiare, în principal pentru că acestea devin mari investitori pe piețele financiare, garantând legături tot mai mari între asigurători și bănci, astfel asigură protejarea stabilității financiare a gospodăriilor și firmelor prin asigurarea riscurilor acestora.

Însă se recunoaște că, acest domeniu nu a atins actualmente un nivel destul de înalt și este încă departe de a garanta acordarea serviciilor de asigurare de calitate, care sunt legate de protecția intereselor cu caracter patrimonial ale cetățenilor și entităților economice din Republicii Moldova.

Acest motiv a sugerat ideea de a cerceta domeniul de asigurări la nivel național, de a analiza cadrul juridic în domeniul asigurărilor la nivel european, cât și cauzele principale care frânează evoluția pieței naționale de asigurări, etc. Argumentarea abordării întregului spectru de probleme ce ține de diversitatea metodelor de distribuire a serviciilor de asigurare devine o necesitate actuală. Astfel, procesul legislativ devine o cale principală de a accede la acest deziderat firesc, reușita căreia poate fi analizată ca un rezultat a reglementărilor judicioase a drepturilor asiguratului și obligațiilor asigurătorului și a răspunderii acestuia din perspectiva contractului de asigurare.

Noutatea științifică. În lucrare dată, s-a analizat minuțios evoluția dezvoltării domeniului de asigurări la nivel internațional, european și în Republica Moldova. A fost reflectată importanța acestui domeniu în sistemul economic al statului pentru societate. Totodată, s-a pus accent pe diferitele instrumente normativ-juridice europene și naționale, care reglementează activitatea companiilor de asigurări, au fost efectuate analize privind principalii indicatori de activitate din domeniul companiilor de asigurări etc.

Scopul lucrării rezidă în studierea și cercetarea complexă a cadrului de reglementare a pieței de asigurări la nivel internațional, european și în Republica Moldova, problemele și oportunitățile de dezvoltare a sectorului de asigurări prevăzute de strategiile naționale. În realizarea scopului propus au fost trasate următoarele **obiective generale**:

- analiza etapele de instituire și oportunitățile de dezvoltare a asigurărilor la nivel internațional;
- determinarea premiselor și condițiilor de dezvoltare legislativă a sectorului de asigurări al UE (1970-2000);
- identificarea reglementărilor legislative al UE în asigurări perioada anilor 2001-2022;
- analiza sistemul european de supraveghere financiară în asigurări;
- stabilirea cadrului normativ în sectorului de asigurări al Republicii Moldova;
- analiza tabloul pieței de asigurări din Republica Moldova și impactul acesteia asupra stabilității financiare a statului;
- identificarea unor categorii de asigurări de pe piața financiară a Republicii Moldova;
- determinarea concluziilor finale.

Metodologia cercetării. La analiza temei abordate au fost utilizate o pluralitate de metode, mijloace și procedee, și anume: metode generale - istorică, logică, sistematică, analiza, sinteza, inducția, deducția, generalizarea, abstractizarea, modelarea, analogia; metode sociologice - metoda analizei sistemice, metoda comparativă; metode statistice etc.

Structura tezei. Teza de master este structurată în patru capitole. Introducerea cuprinde o caracteristică generală a temei cercetate, cu identificarea importanței și actualității temei cercetate; noutatea științifică; scopul și obiectivele tezei; metodologia cercetării; structura compartimentelor tezei.

În Capitolul 1. *"Rolul asigurărilor în creșterea economică și prosperitate la nivel internațional"* se analizează apariția și etapele de instituire a asigurărilor la nivel internațional, european, specificând evoluția sectorului asigurărilor în noile state independente CSI, accentuând premisele și oportunitățile de dezvoltare a sectorului de asigurări în lume.

Capitolul 2 intitulat *"Piața asigurărilor în uniunea europeană"* analizează sectorul de asigurări al Uniunii Europene la diferite etape de dezvoltare, și anume perioada anilor 1970-2000

și perioada anilor 2001-2022. Se identifică principalele acte normativ-juridice care reglementează activitatea companiilor în domeniul asigurărilor, se examinează sistemul european de supraveghere financiară în asigurări.

Capitolul 3 "*Sistemul de asigurări în Republica Moldova*" este consacrat cadrului normativ în sectorului de asigurări al Republicii Moldova; se analizează indicatorii pieței de asigurări din Republica Moldova.

În Capitolul 4 "*Domeniul asigurărilor din Republica Moldova*" vizează categoriile de asigurări obligatorii ce sunt prevăzute de legislația națională; se identifică asigurarea obligatorie de răspundere civilă, asigurarea obligatorie de asistență medicală etc.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale

1. Declarație Universal Nr. 12 din 10-12-1948 a Drepturilor Omului*. În: Tratatate Internationale Nr. 1 din 30-12-1998 art. 12.
2. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000. Disponibil: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:ro:PDF>
3. Directivă a Consiliului din 24 iulie 1973 de coordonare a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind inițierea și exercitarea activității de asigurare generală directă (73/239/CEE). Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:319_73L0239&from=RO
4. Directive 77/92/EEC of 13 december 1976 on measures to facilitate the effective exercise of freedom of establishment and freedom to provide services in respect of the activities of insurance agents and brokers (ex ISIC Group 630) and, in particular, transitional measures in respect of those activities. În: Official Journal of the European Communities No L 26/ 14 of 31.01.77. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:319_77L0092&from=FR
5. Directiva Consiliului din 22 iunie 1987 de modificare, în ceea ce privește asigurarea de credit și asigurarea de cauțiune, a Primei Directive 73/239/CEE privind coordonarea legilor, reglementărilor și dispozițiilor administrative cu privire la inițierea și exercitarea activității de asigurare directă, alta decât asigurarea de viață. Disponibil: http://old.cnpf.md/file/leg_com/dir_UE_as/Directiva_87-343-CEE.pdf
6. Directiva Consiliului 87/343/CEE din 22 iunie 1987 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind asigurarea de protecție juridică. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:31987L0344&from=RO>
7. Directiva 87/344/CEE din 22 iunie 1987 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind asigurarea de protecție juridică. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:31987L0344&from=EN>
8. Directiva 90/619/CEE privind coordonarea actelor cu putere de lege, reglementărilor și dispozițiilor administrative referitoare la asigurarea de viață, stabilind dispoziții pentru a

facilita exercitarea efectivă a libertății de a presta servicii și de modificarea Directivei 79/267/CEE. Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0619&from=E)

[content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX: 31990L 0619&from=E](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31990L0619&from=E)

9. Directiva 92/49/CEE din 18 iunie 1992 de coordonare a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind asigurarea generală directă și de modificare a Directivelor 73/239/CEE și 88/357/CEE [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM: 124028b](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:124028b)
10. Directiva 1992/96 din 10 noiembrie 1992 privind coordonarea legilor, regulamentelor și dispozițiilor administrative referitoare la viața directă asigurare și de modificare a Directivelor 79/267/CEE și 90/619/CEE (a treia asigurare de viață Directivă). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0096&from=EN>
11. Directiva NR. 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0012&from=RO>
12. Directiva 2000/26/CE din 16 mai 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la asigurarea de răspundere civilă auto și de modificare a Directivelor 73/239/CEE și 88/357/CEE ale Consiliului (a patra directivă privind asigurarea auto). Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000 L0026&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0026&from=RO)
13. Directiva 2002/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 martie 2002 de modificare a Directivei 73/239/CEE a Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la marja de solvabilitate a întreprinderilor de asigurare generală. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0013&from=EN>
14. Directiva 2002/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a întreprinderilor de asigurare și a întreprinderilor de investiții care aparțin unui conglomerat financiar și de modificare a Directivelor 73/239/CEE, 79/267/CEE, 92/49/CEE, 92/96/CEE, 93/6/CEE și 93/22/CEE ale Consiliului și a Directivelor 98/78/CE și 2000/12/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului. Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:3 2002L0087&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0087&from=RO)
15. Directiva 2002/92/CE din 9 decembrie 2002 privind intermedierea de asigurări. Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:3200 2L0092&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002L0092&from=RO)
16. Directiva 2006/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2006 privind inițierea și exercitarea activității instituțiilor de credit (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/ PDF/?uri=C ELEX:320 06L0048&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0048&from=RO)

17. Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0138&from=RO>
18. Directiva 2009/65/CE din 13 iulie 2009 a Parlamentului European și a Consiliului de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0065&from=RO>
19. Directiva (UE) 2016/97 din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0097&from=RO>
20. Directiva (UE) 2019/2177 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2019 de modificare a Directivei 2009/138/CE privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II), a Directivei 2014/65/UE privind piețele instrumentelor financiare și a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L2177 &from=EN>
21. Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2002/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059&from=EN>
22. Directiva 2013/36/UE din 26 iunie 2013 a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0036&from=RO>
23. Regulamentul (CEE) NR. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1968R1612:20040430:RO:PDF>

24. Regulamentul (UE) NR. 1092/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind supravegherea macroprudențială la nivelul Uniunii Europene a sistemului financiar și de înființare a unui Comitet european pentru risc sistemic. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1092&from=RO>
25. Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei. Disponibil: [Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1093-20200101&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02010R1093-20200101&from=RO)
26. Regulamentul (UE) NR. 600/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0600&from=RO>
27. Regulamentul (UE) NR. 1094/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea europeană de asigurări și pensii ocupaționale), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/79/CE a Comisiei. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R1094&from=RO>
28. Regulamentul NR. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (Text cu relevanță pentru SEE). Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0575&from=ro>
29. Cod civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06-06-2002. În: Monitorul Oficial Nr. 82-86 din 22-06-2002 art. 661. (Modificat prin LP175 din 11.11.21, MO302-306/10.12.21 art.431).
30. Legea nr.133 din 15.11.2018 privind modernizarea Codului Civil și modificarea unor acte legislative. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.467-479 din 14.12.2018.
31. Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr. 192-XIV din 12.11.1998. În: Monitorul Oficial Nr. 22-23 din 04-03-1999 art. 91.
32. Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări. În: Monitorul Oficial Nr. 47-49 din 06-04-2007 art. 213.
33. Legea Nr. 1553 din 25-02-1998 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători. În: Monitorul Oficial Nr. 38-39 din 30-04-1998 art. 270.
34. Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr.1585 din 27.02.1998. În: Monitorul Oficial Nr. 38/39 din 30-04-1998 art. 280.

35. Legea nr. 489 din 08-07-1999 privind sistemul public de asigurări sociale. În: Monitorul Oficial Nr. 1-4 din 06-01-2000 art. 2.
36. Legea nr. 243-XV din 08.07.2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură. În: Monitorul Oficial Nr. 132-137 din 06-08-2004 art. 704.
37. Legea privind asigurarea subvenționată în agricultură nr. 183 din 11.09.2020. În: Monitorul Oficial Nr. 267-271 din 16-10-2020 art. 572.
38. Legea Nr. 106 din 21.04.2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule. În: Monitorul Oficial Nr. 129-133 din 29-04-2022 în art. 239.
39. Legea ocrotirii sănătății, nr.411 din 28.03.1995. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.34, art.20, 21.
40. Legea Nr. 77 din 21.04.2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației. În: Monitorul Oficial Nr. 157-162 din 10-06-2016 art. 318.
41. Legii nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social. În: Monitorul Oficial Nr. 179 din 30-09-2008 art. 625.
42. Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. În: Monitorul Oficial Nr. 18-19 din 08-02-2003 art. 57.
43. Hotărârea Guvernului nr.950/2001 cu privire la fondarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. În: Monitorul Oficial Nr. 110-111 din 13-09-2001 art. 998.
44. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 49/16 din 01.11.2018. În: Monitorul Oficial nr.430-439/1694 din 23.11.2018.
45. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 950 din 07-09-2001 cu privire la fondarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. În: Monitorul Oficial Nr. 110-111 din 13-09-2001 art. 998.
46. Hotărârea CNPF cu privire la aprobarea Regulamentului privind rezervele tehnice de asigurare nr. 1/5 din 11.01.2011. În: Monitorul Oficial nr.37-38/205 din 11.03.2011.

Monografii:

47. BĂLAN, Gheorghe, BULGARI ILIESCU, Diana. *Răspunderea juridică medicală în România: malpraxisul și infracțiuni medicale*. București: Hamangiu, 2015. 204 p. ISBN 978-606-27-0354-7.
48. FOTESCU, Stanislav, ȚUGULSCHI, Anatol. *Asigurări și reasigurări*. Note de curs. Chișinău: ASEM, 2006. 178 p. ISBN 978-9975-75-347-0.
49. GRIBENCEA, Lilia. *Dreptul comerțului internațional*. Chișinău: Reclama, 2014. 888 p. ISBN 978-9975-58-027-4.

50. NEMEȘ, Vasile. *Dreptul asigurărilor*. București: Hamangiu, 2009. 424 p. ISBN/ISSN 978-606-27-1724-7.
51. POPESCU, Dumitru, MACOVEI, Ionel. *Contractul de asigurare*. București: Junimea, 1982. 334 p. ISBN 973-590-241-9.
52. SFERDIAN, Irina. *Dreptul asigurărilor*. București: C.H. Beck, 2007. 384 p. ISBN 978-606-18-0839-7
53. ZGARDAN, A. *Caracteristica asigurărilor prin efectul legii în domeniul transportului auto în Republica Moldova*. IDIS „Viitorul”. Chișinău, 2008. 20 p.
54. СЕРБИНОВСКИ, Борис Юрьевич, ГАРЬКУША, Валентина Николаевна. *Страховое дело*. Ростов на Дону: Феникс, 2004. 416 с. ISBN 5-222-04849-7.
55. ФОГЕЛЬСОН, Юрий Борисович. *Введение в страховое право. Право о сложном*. 2-е изд. Москва: НОРМА, 2018. 576 с. ISBN 978-5-91768-268-6.

Contribuții în materialele conferințelor și altor manifestări științifice

56. VEREJAN, O., CALDARE, V. Solvabilitatea în asigurări și evoluția acesteia. În: *Culegere de articole selectivă ale Conferinței Științifice Internaționale „Competitivitatea și Inovarea în Economia Cunoașterii”*, 28-29 sep. 2018, Chișinău, Vol. I, pp.245-253. ISBN 978-9975-75-932-8.
57. VASILOI, L. Eficiența implementării Solvency II în gestiunea societăților de asigurări. În: *Conferința "Integrare prin cercetare și inovare" Chișinău, Moldova, 28-29 sep 2016*. pp. 229-232. ISBN 978-9975-75-932-8.
58. LOPOTENCO, V. Procesul de reglementare și supraveghere a sistemelor financiare în UE. În: *Conferința "25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic"*. Chișinău, Moldova, 23-24 sep. 2016. pp. 23-27. ISBN 978-9975-75-834-5.

Articole științifice

59. CAPRIAN, I., COVALSCHI, T., ULIAN, E. Apariția și evoluția asigurărilor în lume. În: *Studia Universitatis Moldaviae*. 2014, nr.7(77), pp.40-43. ISSN 1814-3199.
60. DODON, S. Coraportul dintre cazul asigurat și riscul asigurat. În: *Revista Institutului Național de Justiție*. nr. 2 (49), 2019, pp. 19-23. ISSN 1857-2450.
61. CIOBANU, O. Noțiunea și caracterile juridice ale contractului internațional de asigurare. În: *Revista Națională de Drept*. nr. 5, 2001, pp. 35-39. ISSN 1811-0770.
62. DOLGHI, C. Piața de asigurări – perspective și realizări. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seriă Științe Exacte și Economice)*. Nr. 3(13), 2008, pp. 247-253. ISSN 1814-3199.
63. GUCEAC Ion. Aspecte conceptuale ale asigurării obligatorii de asistență medicală. În: *Studia Universitatis Moldaviae*. nr.8(128), 2019, p.139-144. ISSN 1814-3199.

Cărți electronice și publicații monografice online

64. HATZFELD, Henri. *Analisi e interpretazioni stilistiche*. 1971. 400 p. [citat 02.10.2022]. Disponibil: <https://www.abebooks.com/Analisi-interpretazioni-stilistiche-Hatzfeld-Bari-Adriatica/30359127928/bd>
65. TOMULEASA, Ioana-Iuliana. Supravegherea financiară integrată reprezintă un ideal de atins prin prisma avantajelor ce o însoțesc (cum este cazul Norvegiei, Suediei, Estoniei, Germaniei, Irlandei ș.a), însă actualmente realitatea financiară a evidențiat perspectivele contrare în raport cu modul de supraveghere financiară, diferențele fiind dictate de particularitățile și diferențele înregistrate la nivel național. În: *Managementul Intercultural, Vol. XV, nr. 3 (29), 2013*. pp. 353-365. [citat: 12.10.2022]. Disponibil: https://seaopenresearch.eu/Journals/articles/MI_29_37.pdf.

Surse web:

66. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European și Consiliului privind revizuirea cadrului prudential al UE pentru asigurători și reasiguratori în contextul redresării UE în urma pandemiei. Bruxelles, 22.9.2021 COM(2021) 580 final. [citat 02.10.2022]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0580&from=EN>.
67. UNGUR, Cristina. Dezvoltarea potențialului investițional al pieței de asigurări din Republica Moldova. Teză de doctor în științe economice. Chișinău, 2018. 174 p. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2018/53951/cristina_ungur_thesis.pdf.
68. Raport CNPF 2000-2021. [citat 02.10.2022]. Disponibil: https://www.cnpf.md/storage/files/files/RA%202021%20final%2031%2005_2022.pdf.